

**NORSKE
LAKSEELVER**

Organisasjon for forvaltningslag i
lakse- og sjørrettførende vassdrag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland
N-0135 Oslo
Kontoradresse: Hollendergata 5, Oslo
Telefon: 22054870
E-post: post@lakseelver.no
Org nr: 971281693
Bankgiro: 8101 05 37886
Internett: <https://lakseelver.no/>

Til følgende mottakere:

Klima- og miljødepartementet
Norges Vassdrags- og energidirektorat
Miljødirektoratet v/fiskeseksjonen
Miljødirektoratet v/vannseksjonen
Fylkesmannens fiskeforvalter alle fylkesmenn
Vannregionkoordinatorer alle vannregioner

Kopi: Sabima, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Vitenskapelig råd for lakseforvaltning,
Havforskningsinstituttet.

deres ref;

vår ref; 24-19

Oslo; 09.04.2019

Sak: Påvirkningsfaktorer i Vann-nett; rømt oppdrettslaks og lakselus

I forbindelse med mottak av *Regionalplan for vannforvaltning i vannregion Rogaland 2022-2027 – høring av forslag til planprogram og hovedutfordringer*, har Norske Lakseelver gjennomgått status i vann-nett* for anadrome elver i Rogaland og Hordaland.

*Vann-nett eies av Miljøforvaltningen og vedlikeholdes av NVE.

Dette er gjort fordi det i Regjeringens nasjonale føringer for vannforvaltningen (<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vassforvaltning/id2633068/>) heter at;

«Tiltak for vill fisk som er påverka av lakselus eller rømt oppdrettsfisk, skal bygge på ny kunnskap som er komen etter at vassforvaltningsplanane for 2016-2021 vart utarbeidde. Denne kunnskapen er tilgjengeleg i [Vann-nett](#).»

Et tilfeldig oppslag på en elv i Rogaland viste at det ikke var samsvar mellom den genetiske statusen som Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) oppgir i *Temarapport nr. 5 2017. - Klassifisering av 148 laksebestander etter kvalitetsnorm for villaks*, og de data som er lagt inn i vann-nett med den samme rapporten som kilde. Vi valgte derfor å gå systematisk gjennom alle elver i Rogaland og Hordaland som er nevnt i temarapporten fra VRL for å sjekke hva som er anført i vann-nett. I tillegg sjekket vi hva som var anført av påvirkning fra lakselus, med bakgrunn i Havforskningsinstituttets *Rapport fra Havforskningen, nr 28-2018* (som vann-nett selv bruker som kilde).

Våre funn vekker grunn til bekymring for datagrunnlaget som Regjeringen mener skal benyttes når man skal komme med innspill i høringsprosessen på planprogrammene og hovedutfordringer for neste periode.

1) Manglende samsvar mellom VRLs vurderinger av genetisk integritet og status i vann-nett

Rømt oppdrettslaks er den største ukontrollerte påvirkningsfaktoren på norsk villaks ifølge VRL. Nesten alle elver i Hordaland og Rogaland som ikke har genetisk status *svært god / god* hos VRL, har feil vurdering i vann-nett. Vi har kun funnet tre elver i Hordaland hvor det er riktig klassifisering i vann-nett.

Tabell 1: Elver i Rogaland som har genetisk status dårligere enn Kvalitetsnormens minstekrav

ROGALAND				
Elv	Link vann-nett	Status Vann-Nett	VRL rap. 5-2017 genetisk delnorm	Samsvar
Vikedalselva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/038-11-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Svært dårlig	Nei
Håelva (nedre del)	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/028-10-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Dårlig	Nei
Dirdalsåna	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/030-15-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Moderat	Nei
Sokndalselva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/026-11-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Moderat	Nei
Frafjordelva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/030-35-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Moderat	Nei
Jørpelandsåna	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/032-15-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Moderat	Nei
Vormo	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/035-9-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Moderat	Nei
Suldalslågen	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/036-92-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Moderat	Nei
Årdalselva (033.Z)	Ikke i vann-nett		Moderat	?

Tabell 2: Elver i Hordaland som har genetisk status dårligere enn Kvalitetsnormens minstekrav

HORDALAND				
Elv	Link vann-nett	Status Vann-Nett	VRL rap. 5-2017 genetisk delnorm	Samsvar
Etne	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/041-15-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Svært dårlig	Nei

Rosendal	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/045-31-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Svært dårlig	Nei
Granvinselva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/052-143-R	Middels påvirkning av rømt fisk	Svært dårlig	Nei
Storelva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/061-134-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Moderat	Nei
Daleelva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/061-183-R	Middels påvirkning av rømt fisk	Svært dårlig	Nei
Vosso	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/062-83-R	Middels påvirkning av rømt fisk	Svært dårlig	Nei
Ekso	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/063-181-R	Middels påvirkning av rømt fisk	Svært dårlig	Nei
Frøyseth	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/067-53-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Moderat	Nei
Kinso	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/050-79-R	Stor grad av påvirkning av rømt fisk	Svært dårlig	Ja
Eio	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/050-95-R	Middels påvirkning av rømt fisk	Moderat	Ja
Steinsdalselva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/052-100-R	Stor grad påvirkning av rømt fisk	Svært dårlig	Ja
Oselva (055.7)	Ikke i vann-nett			?

Tabell 3: Elver i Rogaland og Hordaland som har status «svært god /god» på genetisk integritet (Kvalitetsnormens minstekrav) hos VRL og deres status i vann-nett

Elv	Vann-nett	Status Vann-nett	Status VRL	Samsvar
Bjerkreim	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/027-234-R	Rømming ikke nevnt	Svært god / god	?
Ogna	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/027-88-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Svært god / god	Ja
Figgjo	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/028-75-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Svært god / god	Ja

Espedalsåna	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/030-51-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Svært god / god	Ja
Lyse	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/031-58-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Svært god / god	Ja
Håland	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/027-139-R	Rømming ikke nevnt	Svært god / god	?
Ulla	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/035-49-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Svært god / god	Ja
Loneelva (Hordaland)	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/060-4-R	Liten grad av påvirkning av rømt fisk	Svært god / god	Ja

Generelt kan det nevnes at «effekt av rømt oppdrettslaks» i vann-nett – er klassifisert som «ukjent». Dette strider imot det vi nå har av forskning på feltet, og et minstekrav må kunne være at det linkes til rapporten som er omtalt her i 2017.

<https://www.nina.no/Aktuelt/Nyhetsartikkel/ArticleId/4229/ikkje-lenger-tvil-om-genetisk-paverknad>

2) Manglende informasjon om påvirkning av lakselus i vann-nett

Lakselus er den andre store, ukontrollerte påvirkningsfaktoren på villaksens overlevelse ifølge VRL. Også her er det sviktende informasjon om kjent påvirkning i vann-nett. For Hordaland er informasjonen nesten totalt fraværende.

For de elvene som har registrert påvirkning, er det ingen videre informasjon å hente om man følger lenken til detaljer. I det minste må HIs dødelighetsvurdering (som er linket opp mot grenseverdiene i produksjonsområdeforskriften) nevnes. Om man går inn på detaljnivå bør HIs estimat for den enkelte elv nevnes.

ROGALAND*				
Elv	Link vann-nett	Status i vann-nett	HIs vurdering 2017**	Samsvar
Vikedalselva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/038-11-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	>30% Dødelighet	Nei
Håelva (nedre del)	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/028-10-R	Liten grad	<10% Dødelighet	
Dirdalsåna	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/030-15-R	Liten grad	10-30% Dødelighet	Nei
Sokndalselva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/026-11-R	Liten grad	<10% Dødelighet	

Frafjordelva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/030-35-R	Liten grad	10-30% Dødelighet	Nei
Jørpelandlågen	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/032-15-R	Liten grad	10-30% Dødelighet	Nei
Vormo	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/035-9-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	>30 % dødelighet	Nei
Suldalslågen	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/036-92-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	10-30 % dødelighet	Nei
Årdalselva (033.Z)	Ikke i vann-nett		10-30 % dødelighet	?

*Her nevner vi bare de samme elvene som vi har funnet manglende samsvar mellom genetisk påvirkning slik det er beskrevet hos VRL og beskrivelsen i vann-nett. En fullstendig oversikt over lakselusas påvirkning ligger i rapporten som er nevnt under, og må inn i vann-nett for alle elver.

**Johnsen I A m fl., 2018. Estimert luserelatert dødelighet hos postsmolt som vandrer ut fra norske lakseelver 2012-2017. Rapport fra Havforskningen, nr 28-2018.

HORDALAND				
Elv	Link vann-nett	Status i vann-nett	Hls vurdering 2017**	Samsvar
Etne	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/041-15-R	Liten grad	<10% Dødelighet	
Rosendal	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/045-31-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	>30 % dødelighet	Nei
Granvinselva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/052-143-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	>30 % dødelighet	Nei
Storelva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/061-134-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	10-30 % dødelighet	Nei
Daleelva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/061-183-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	10-30 % dødelighet	Nei
Vosso	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/062-83-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	10-30 % dødelighet	Nei

Ekso	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/063-181-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	10-30 % dødelighet	Nei
Frøyseth	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/067-53-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	10-30 % dødelighet	Nei
Kinso	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/050-79-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	>30 % dødelighet	Nei
Eio	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/050-95-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	>30 % dødelighet	Nei
Steinsdalselva	https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/052-100-R	Ikke nevnt som påvirkningsfaktor	>30 % dødelighet	Nei
Oselva (055.7)	Ikke i vann-nett		10-30 % dødelighet	?

Konklusjon

Om Regjeringen mener at vann-nett skal være faktagrunnlaget for å vurdere akvakulturs påvirkning inn i vannforvaltningen og forslå tiltak, må det gjøres en jobb umiddelbart. Høringsfristen for vannregion Rogaland er satt til 4/7. Andre vannregioner har tilsvarende raske frister. Norske Lakseelver foreslår følgende for samtlige anadrome elver i vann-nett.

Påvirkning fra rømt oppdrettsfisk

Navnet på feltet «grad av påvirkning av rømt fisk» byttes med «genetisk endring på grunn av rømt oppdrettslaks». Her bruker man ikke varianter av smilefjes, men direkte VRLs klassifiseringsskala (Svært dårlig, dårlig, moderat, Svært god / god). VRL er så vidt vi vet i gang med å publisere data på elver i en åpen API, noe som letter denne jobben.

Under effekt linkes det til denne oppsummeringen av forskningsrapporten

<https://www.nina.no/Aktuelt/Nyhetsartikkel/ArticleId/4229/ikkje-lenger-tvil-om-genetisk-paverknad>

Påvirkning fra lakselus

Her bruker man ikke varianter av smilefjes, men skriver i klartekst at <10% dør, 10-30% dør, >30% dør med kilde siste års vurdering fra HI. På detaljnivå henter man inn nøyaktig estimat fra HI på den enkelte elv.

Mvh

Pål Mugaas
Kommunikasjonsansvarlig
Norske Lakseelver